Aan de leden van de Commissie Algemene Zaken van de gemeenteraad Amsterdam
Betreft bespreking *Uitvoeringsplan Ongedocumenteerden* 2019 e.v.

Betreft: informatie over agendapunt 14 van de vergadering Algemene Zaken: Kennisnemen van het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden Nr. BD2018-015520

Amsterdam, 10 januari 2018

Geachte gemeenteraadsleden,

Zoals u ongetwijfeld heeft begrepen is er tijdens de drie heidagen die de gemeente Amsterdam organiseerde voor betrokken organisaties rondom een beleidskader voor 24-uurs opvang voor ongedocumenteerde mensen regelmatig gesproken over het belang van begeleiding en participatie. De organisaties vinden dit van groot belang, zowel vanuit gezondheidsperspectief[1] en humaniteit, als vanuit het belang om het werken aan een duurzaam perspectief. Mensen moeten daarvoor de nodige ontwikkelingsmogelijkheden krijgen.

Ondergetekenden hebben een paar maal gebrainstormd over de vraag op welke manier begeleiding het beste vorm zou kunnen krijgen. We zien dat een groot aantal van onze suggesties is overgenomen in het uiteindelijke model zoals dat is gepresenteerd op 11 december door het college. Voor uw vergadering Algemene Zaken van 10 januari bij de bespreking van het agendapunt 14 over het nieuwe uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden willen we u echter graag nog een aantal punten meegeven:

We willen allereerst benadrukken dat we het van harte ondersteunen dat de gemeente herhaaldelijk heeft onderstreept dat het belang van begeleiding niet onderschat kan worden. Het moet een van de zwaartepunten worden van het nieuwe model. De gemeente wil zich daarnaast ook gaan inzetten om te onderzoeken op welke manier ongedocumenteerde mensen meer kunnen aansluiten bij activiteiten waar ook andere Amsterdammers aan deelnemen.

Financiering begeleiding

Een van onze grootste zorgpunten betreft de financiering van de begeleiding, in twee van de drie financieringsmodellen is er geen apart budget voor het participatie-aanbod opgenomen. Als werken aan perspectief een belangrijk onderdeel is van het gemeentelijk beleid, dan moet er ook budget vrij worden gemaakt voor de organisatie van praktijkleertrajecten, participatieplekken, het doorverwijzen naar bestaande activiteiten in de stad en individuele begeleiding. Ook het in kaart brengen van de behoefte onder ongedocumenteerde mensen, en het cursusaanbod en activiteiten in de stad zijn tijdsintensief. De ondertekenende organisaties zullen hier komend jaar tijd en aandacht aan moeten besteden om samen een goed programma aanbod op te zetten.

Zij doen nu hun best om met kunst- en vliegwerk cursussen aan te bieden aan ongedocumenteerde mensen, maar dat is zeker geen vanzelfsprekendheid. We vinden dat met betrekking tot begeleiding er een relatief grote nadruk ligt op vertrek, terwijl er ook

[1] https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/help-de-ongedocumenteerde-aan-werk.htm

aandacht moet zijn voor ontwikkeling/perspectief in het algemeen en op een menswaardige dagbesteding, ongeacht iemands juridisch perspectief.

Ook voor het bestaande cursusaanbod (zowel voor praktijkleertrajecten, cursussen, zoals die van het PAO, buurthuisactiviteiten en activiteitenlocaties zoals BOOST) is financiering nodig, met name als het cursusaanbod moet aansluiten bij het aantal mensen in de opvang. Daarnaast is deelname aan activiteiten bij buurthuizen meestal niet vrijblijvend en is een bijdrage vereist.

De begeleiding van deelnemers naar bestaande activiteiten is tijdsintensief en vraagt om expertise. Er moet bij deelnemers geïnventariseerd worden waar zij behoefte aan hebben en er moet gemonitord worden wat goed loopt en wat niet. Daarnaast is begeleiding bij de opstart van een cursus of activiteit van belang (i.v.m. vervoer, doorgeven tijden, locatie, introductie docent, eventuele begeleiding van mensen met psychische klachten); ook dit kost tijd.

De consequenties hiervan voor de mensen die gebruik maken van de 24-uursopvang baren ons zorgen. Want als er geen financiële middelen beschikbaar zijn, wat moeten mensen dan overdag gaan doen? We juichen het toe dat de gemeente probeert aan te sluiten bij bestaande initiatieven, maar zijn tegelijkertijd overtuigd van de noodzaak om specifieke voorzieningen voor deze doelgroep aan te bieden; iets wat reguliere voorzieningen juist (nog) niet zo goed lukt.

Betrekken ongedocumenteerde mensen bij opzetten nieuw model en begeleiding

Wij achten het van belang dat de doelgroep betrokken wordt bij de formatie van het cursusaanbod. Maar dit moet wel gefaciliteerd kunnen worden. Er zijn fysieke plekken nodig om cursussen aan te kunnen bieden, en de woonplekken overdag te ontlasten. Ongedocumenteerde mensen zouden op een aantal plekken in de stad welkom moeten zijn en mee kunnen doen. In ieder geval de locaties waar dat nu al gebeurt, dienen daartoe gefaciliteerd te worden. Het leren van de taal achten wij onderdeel van een menswaardige opvang.

Arbeidsmatige dagbesteding

Voor een klein aantal deelnemers zou doorverwijzing naar (arbeidsmatige) dagbesteding, hetgeen onder de Wmo valt, passend zijn. De gemeente kan voor hen overwegen een Wmo-indicatie af te geven.

Knelpunten:

- Voor het verstrekken van een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo is rechtmatig verblijf een vereiste'[2] Een gemeente kan wel zelf bepalen of zij haar Wmo-voorzieningen openstelt voor ongedocumenteerde mensen, maar wordt dan niet gecompenseerd door het rijk.[3] De wet biedt ook ruimte om iets te regelen voor mensen zonder rechtmatig verblijf, waar dan een algemene maatregel van bestuur voor opgesteld moet worden.[4] Tot nu toe is dat nooit gedaan, maar dit zou een vernieuwende stap kunnen zijn vanuit Amsterdamse lobby.
- Voor een Wmo-indicatie is inschrijving nodig bij de Gemeente Amsterdam.

[2] Wmo Artikel 1.2.2 lid 1
[3] iLegaalkind.nl, z.d.
[4] Wmo Artikel 1.2.2 lid 3, zie bijlage 4

- Daarnaast duurt het afgeven van een Wmo-indicatie vaak lang, waardoor mensen niet meteen van start kunnen. Mocht het mogelijk zijn een simpele en versnelde versie hierop vorm te geven, dan zou budget vanuit de Wmo ook een mogelijkheid zijn voor de deelnemers die baat hebben bij arbeidsmatige dagbesteding.

Afsluitend willen wij zeggen dat wij het proces om tot de vorming van het nieuwe model opvang te komen als constructief hebben ervaren. Wij zullen zeker doorgaan met het nadenken over manieren waarop we het beste begeleiding kunnen bieden, juist ook in gesprek met de ongedocumenteerde mensen om wie het gaat. Wij houden u hiervan graag op de hoogte,

Met vriendelijke groet,

Dokters van de Wereld: [redacted]
Het Wereldhuis: [redacted]
ASKV/Steunpunt Vluchtelingen: [redacted]
BOOST: [redacted]
Amsterdam City Rights team : [redacted]